UIT BALDADIG HOUT BEN IK GESNEDEN

Het leven van Frank Martinus Arion

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 1 27-8-2026 14:44:23

Eerste druk september 2026

© Copyright 2026 MINEKE DE VRIES
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaargemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Mineke de Vries

Uit baldadig hout ben ik gesneden

Het leven van Frank Martinus Arion

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 3 27-8-2026 14:44:23

Inhoud

Voorwoord 11
Proloog 19
Van Afrika naar Curaçao 20
Familiegeschiedenis 24

Deel I. Op blote voeten. *De jeugdjaren, een zwerftocht (1936–1949)*
1. Marginia 29
2. Een zwerftocht 37
3. Een nieuwe familie 49
4. Laat duizend bloemen bloeien 55

Deel II. Het schooluniform. *De middelbare school, de confrontatie (1949–1955)*
5. Twee werelden 63
6. Rebel, dichter en kakkerlak 73
7. Antillianisering en de miskende dichter 82
8. Kerels 88

Deel III. Het bruine pak. *Studententijd, debuut en crisis (1955–1965)*
9. Het beloofde land 103
10. Studeren 117
11. Het wierooksvat 135
12. Leven om te sterven 152
13. Mond open, hart dicht 164

Deel IV. De Afrikaanse dashiki. *Zwervend over het eiland (1965–1971)*
14. Armoede 179
15. Illusie van de nacht 193
16. Omslag 200
17. Kleur geven 209
18. Gevolgen van de opstand 216
19. Terugkeer 225

Deel V. Een verzorgd ringbaardje. *De Amsterdamse tijd en het romandebuut (1971–1975)*
20. Metamorfose 233
21. Dubbelspel 255
22. Afscheid van Nederland en de koningin 267

Deel VI. De mouwen opgestroopt. *De Surinaamse jaren (1975–1981)*
23. Het onafhankelijke land 283
24. Initiatieven voor de republiek 295
25. Nobele wilden 307
26. Afscheid van Suriname 319

Deel VII. De baret van Erasmus. *Inzet voor taal en politiek (1981–1996)*
27. Naar huis 339
28. School en politiek 352
29. Kinderliedjes en schoolstrijd 366
30. Antillen van vijf 376
31. De laatste vrijheid 384

Deel VIII. De kroon op het hoofd. *Erkenning van het werk (1996–2006)*
32. Met pensioen 409
33. Het verleden onder ogen 423
34. Reparatie 438
35. Opnieuw Dubbelspel 451

Deel IX. Sluier over de geest. *De vriendschap is voorbij (2006–2015)*
36. Moeizame weg naar autonomie 475
37. Eerbetoon en afnemende gezondheid 500
38. Als ik sterven zal 518

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 6 27-8-2026 14:44:23

Epiloog 529

Noten 537
Bronnen 607
Literatuur 607
Interviews 609
Beeldmateriaal 610
Werken van Frank Martinus Arion 613
Stamboom 614
Tijdlijn 619
Dankwoord 623
Personenregister 627

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 7 27-8-2026 14:44:24

Non, vous n'êtes pas morts gratuits. Vous êtes les témoins de l'Afrique immortelle.
Vous êtes les témoins du monde nouveau qui sera demain.

Dormez ô Morts! et que ma voix vous berce, ma voix de courroux que berce l'espoir.

(Nee, jullie dood was niet tevergeefs. Jullie zijn de getuigen van het onsterfelijke Afrika.
Jullie zijn de getuigen van de nieuwe wereld die morgen begint.

Slaap o Doden! en moge mijn stem jullie troost bieden,
mijn stem van toorn die door hoop tot bedaren komt.)

Léopold Sédar Senghor, uit 'Tyaroye', *Hosties noires,* 1944

Voorwoord

De Curaçaose schrijver Frank Martinus Arion wordt vaak in één adem genoemd met zijn eilandgenoten Tip Marugg en Boeli van Leeuwen, maar zijn perspectief is vanwege zijn afkomst en kleur geheel anders dan dat van zijn collega-schrijvers. Zijn debuutroman *Dubbelspel* (1973) – zonder dat iemand wist hoe autobiografisch die was – maakte hem bekend en zou de rode draad in zijn leven gaan vormen. Tien jaar na zijn dood, in 2025, werd het als eerste boek van een zwarte auteur in de Nederlandstalige literaire canon opgenomen.

Een man die geen blad voor de mond nam, die stof deed opwaaien, ongebruikelijke creatieve oplossingen bedacht, buiten de lijntjes kleurde. Die in opstand kwam, gevoed door de ongelijke zwart-witverhoudingen waarmee hij op school op Curaçao, later in Nederland – waar hij als een van de eersten uit zijn milieu in de jaren vijftig van de vorige eeuw ging studeren – was geconfronteerd. Hij voelde zich een kunstenaar die voor de troepen uit liep, een vis die beweging in het water moest brengen. Zelf noemde hij zijn houding 'baldadig', wat hij ook vond gelden voor zijn manier van schrijven.

Op die manier leerde ook ik hem kennen: door zijn literatuur, artikelen en lezingen en de gesprekken die ik had met zijn vrienden, bekenden en collega's. En niet minder door Franks persoonlijk archief, waar zijn weduwe Trudi Guda mij een aantal jaren na de start van mijn onderzoek na een kop koffie op onze inmiddels vaste woensdagochtenden mee naartoe nam. Trudi had Frank op zijn sterfbed beloofd voor dit archief, een ruimte achter hun huis op Curaçao, te zorgen, maar haar was de moed in de schoenen gezonken vanwege de omvang ervan: Frank vond dat alles van een schrijver bewaard moest worden, zelfs elk kattenbelletje dat hij onder een deur schoof met hoe laat hij gewekt wilde worden, aldus zijn dagboek. Daarom vroeg ze mij het te

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 11 27-8-2026 14:44:24

ontsluiten. Bovendien wilde ze mij Franks eigen stem laten horen in plaats van die van degenen die ik óver hem sprak.

Natuurlijk zei ik ja, voor een biograaf is niets zo waardevol als een persoonlijk archief. Maar waar begin je in een ruimte met overvolle archiefkasten, planken, boekenkasten vol mappen, stapels papier, dozen, ordners? Gewapend met memoblokjes en markers pakte ik de eerste doos links bovenaan, schreef er een 1 op en begon met beschrijven wat erin zat. Uit sommige dozen, de inhoud aangevreten door kakkerlakken, vielen nog slechts snippers papier of uitwerpselen van termieten. Onder het golfplatendak van de aanbouw, waar de hagedissen overheen scharrelden, aan een houten tafeltje, werkte ik doos na doos, map na map, kast na kast door en maakte een schifting in onder andere manuscripten, algemeen cultureel-historisch materiaal, dagboeken. Trudi haalde bij de bouwmarkt plastic dozen waarin ik de deelverzamelingen kon ordenen.

's Morgens vroeg liep ik achterom door de tuin naar het archief. De schichtige hond van Frank en Trudi begon aan me te wennen, stond soms een poosje op de drempel te kijken. Aan het einde van iedere dag zette ik een stapel klaar van wat mijns inziens weg kon, dubbel materiaal, vrijwel lege schrijfblokken, die Trudi die avond doornam. Samen besloten we de volgende morgen wat definitief weggegooid kon worden. We vulden zo vele vuilniszakken.

Wat overbleef, liet ik in overleg met Trudi overbrengen naar de Mongui Maduro Library, zodat Franks documenten werden veiliggesteld voor de toekomst.

In zijn archief ontmoette ik ook een geheel andere Frank. Een man die zich ten diepste eenzaam en onbegrepen voelde. Die zich levenslang een eenling voelde. Ik vond documenten en ongepubliceerde manuscripten die een verdieping gaven van de tragiek van verscheurdheid tussen een Nederlandse, Antilliaanse en Afrikaanse identiteit. Het werd een emotioneel proces. Ik las met enige schaamte en gevoel van voyeurisme zijn hoogstpersoonlijke teksten en kreeg inzicht in zijn verdriet om de krenking en achterstelling die hij ondervond door zijn zwart zijn, in de redenen waarom hij handelde zoals hij handelde. In zijn dagboeken en verhalen – die vaak naadloos in elkaar overliepen – schreef hij over de ervaren vernedering en minderwaardigheid vanwege zijn kleur, schaamte over het opgroeien in armoede en intense angst

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 12 27-8-2026 14:44:24

voor afwijzing. De dreigende angst om weer alleen gelaten te worden, die hij verklaarde uit het feit dat op jonge leeftijd zijn moeder was overleden, uitte hij naar eigen zeggen in wraak op vrouwen. Over deze thema's schreef hij in zijn studententijd een psychoanalyse. In interviews vertelt Frank over deze eerste autobiografische roman, die nooit is uitgegeven. Dit manuscript, bewaard in zijn archief en voorloper van het beroemde *Dubbelspel*, geeft niet alleen blijk van Franks eenzaamheid, maar getuigt ook van zijn grondige kennis op het gebied van psychologie en psychiatrie.

In Franks archief leerde ik tevens zijn spirituele kant kennen, zijn geloof te worden gestuurd door zijn overleden moeder en andere gidsen – soms leek hij mij wel te sturen als ik precies de puzzelstukjes vond die verklaarden wat ik me op dat moment afvroeg – en hij geloofde heilig in voortekenen: alles wat gebeurde, had zich 'vooraf op psychologische of mystieke wijze aangekondigd'. Het leek mij bijna een voorteken toen ik tussen alle stapels een paginagroot krantenartikel over mijzelf vond.

Toen Frank rond 2013 zijn pen moest neerleggen vanwege afnemende gezondheid, had ik mijn journalistieke werk op Curaçao voortgezet in Nederland en in 2013 schreef ik veelvuldig over het herdenkingsjaar 150 jaar afschaffing slavernij. Ik raakte in toenemende mate gegrepen door de doorwerking van het koloniaal verleden en het voortdurend gebrek aan kennis. In dat herdenkingsjaar vond een hommage aan Frank plaats die ik voor de Curaçaose krant versloeg: het leek wel of de pen werd doorgegeven, want vanwege mijn interesse in de Antilliaanse geschiedenis en sociaalmaatschappelijke thema's die daaruit voortvloeiden, deed Michiel van Kempen, destijds hoogleraar Nederlands-Caraïbische letteren en cultuur, mij een aantal jaren na Franks dood het idee aan de hand Franks biografie te schrijven, waarin deze thema's samenkwamen.

Het leek mij meer dan interessant om vanuit een persoonlijk perspectief de geschiedenis en de gevolgen daarvan te onderzoeken en Frank op basis van zijn uitingen over historische gebeurtenissen, waarvan hij mede getuige was op de Antillen en in Suriname, als hoofdpersoon, als exponent van de postkoloniale geschiedenis, te beschrijven. Ik hoopte dat het vertellen van zijn levensverhaal tevens licht zou kunnen werpen op de ingewikkelde verhoudingen binnen het Koninkrijk

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 13 27-8-2026 14:44:24

der Nederlanden, omdat Frank zowel de vinger legde op pijnpunten in Nederland als op de Antillen. Het intrigeerde mij daarbij dat Franks uitspraken een visionair karakter bleken te hebben.

Omdat ik in zijn archief meer dan ik kon vermoeden getuige was van zijn persoonlijke zoektocht in psychologie en psychiatrie, besloot ik in navolging van hem zijn levensverhaal ook vanuit die kant te belichten. Zo kon ik naast de historische en literaire ook de psychologische lijn van de doorwerking van het koloniaal verleden vertellen.

De zware kant, zijn worsteling in het leven, wilde hij het liefst niet tonen, die kwam slechts in zijn poëzie tot uiting. In zijn proza, de romans na *Dubbelspel*, verwoordde hij zijn dringende boodschap van kennis en erkenning. Desondanks bleef *Dubbelspel* – tot Franks ongenoegen – voor lezers favoriet. Naar buiten werd hij zo de luidruchtige, charismatische man die, letterlijk en figuurlijk, grenzen opzocht, speels en baldadig wilde zijn, zijn stem wilde verheffen. Vanwege die stem, die (ogenschijnlijk) de boventoon voerde in zijn leven, geven zijn opvattingen inzicht in historische, culturele, literaire, politieke en sociaalmaatschappelijke thematiek. Zijn stilte geeft een inkijk in de psychologische gevolgen van opgroeien op Curaçao in een door Nederland gedomineerde samenleving, in postkoloniaal trauma, in intergenerationeel trauma.

Want Franks opgroeien in de voormalige Nederlandse kolonie gaf hem een dubbele boodschap mee. Het Nederlandstalige onderwijs bood hem enerzijds kennis en kansen om de armoede te ontstijgen, anderzijds werden daardoor zijn eigen taal en cultuur onderdrukt. Aanpassen aan Nederlandse normen en waarden betekende enerzijds sociale stijging, bevestigde anderzijds ingebakken patronen van superioriteit en inferioriteit. Rooms-katholieke overtuigingen over gelijkheid bleken onjuist. In de loop van zijn leven raakte Frank steeds meer verstrikt in twijfel over de vraag waar hij bij hoorde en bij wilde horen. Van die gespletenheid was hij zich al jong bewust. Hij leefde in een spagaat van twee kleuren, waarin zwart en wit om voorrang streden. Dat uitte zich levenslang in dubbele boodschappen, tegenstrijdige uitspraken en opvattingen, niet met elkaar te verenigen herinneringen. Velen vroegen zich af wie Frank Martinus Arion eigenlijk was, hijzelf niet in het minst. Het resulteerde erin dat er ook in uitersten over hem gesproken werd en wordt. Sommigen spreken in bijna heilige bewonde-

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 14 27-8-2026 14:44:24

ring over hem, anderen werden zodanig gekwetst dat ze zijn naam niet meer over hun lippen kunnen krijgen. Er zijn vrouwen voor wie hij de allerliefste, allerleukste vriend was: humoristisch, galant, origineel en welbespraakt. Anderen liepen schade op door een destructieve relatie met Frank.

Mede omdat zijn dubbelheid zijn geloofwaardigheid en betrouwbaarheid tijdens zijn leven aantastte, werd zijn boodschap onvoldoende gehoord. Nederland was, behalve in kleine academische kring, bovendien hardhorend, wilde niet over slavernij praten – het was zo lang geleden, de tijd was anders, in Afrika zelf was (en is) slavernij en maakten (en maken) stammen elkaar ondergeschikt – en nam de keerzijde van de 'Gouden Eeuw' niet op in geschiedenisboeken, waardoor generaties opgroeiden zonder de donkere kant van de geschiedenis te leren kennen. Frank zette zich levenslang in die ontkenning op te heffen. Maar de bewondering in kleine kring woog niet op tegen de weerstand die zijn recalcitrante houding en ongebruikelijke ideeën opriepen: hij werd niet zelden uitgelachen. Hij gaf echter nooit de moed op, hoe teleurgesteld hij ook was dat hij voor al zijn inzet naar zijn idee te weinig waardering kreeg. Dat gold ook voor zijn literatuur: behalve dat zwarte literatuur hoe dan ook minder aandacht kreeg, werden zijn romans met zijn hoogstpersoonlijke problematiek – 'Het is toch niet mijn schuld dat je je leven en kunst niet kunt scheiden,' aldus Frank – veelal niet begrepen; overigens werden ze op Curaçao nog minder gewaardeerd. Frank wilde Nederland buiten de grenzen laten kijken, maar bleef Nederlanders paternalistisch vinden, xenofobisch: ze konden niet geloven dat er uit de voormalige koloniën iets goeds kon voortkomen, volgens hem.

De weerstand die Frank tijdens zijn leven kreeg, de reacties op zijn boeken gelezen door Nederlandse bril, zullen blijken uit deze biografie. Pas aan het einde van zijn leven en vooral na zijn dood kwam en komt er meer erkenning, worden zijn woorden beter begrepen, blijkt hij een voorbeeld: vaak wordt een held pas na zijn dood geboren.

Frank beschreef al in 1957 in zijn gedicht 'Uit baldadig hout ben ik gesneden' (1957) hoe de woorden die hij als stenen de wereld in gooide, vooral hemzelf verwondden. Omdat in dat gedicht zowel de strijd als de pijn tot uiting komen, heb ik die als titel gekozen. Waarbij ik in het 'baldadig hout' vooral een verwijzing wil zien naar de door de noordoostpassaat gebogen Antilliaanse dividivi, die volgens Frank door het

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 15 27-8-2026 14:44:24

meebewegen met de wind de 'vechtende' kleuren zwart en wit uitschakelde. Of naar de Afrikaanse baobab: de heilige levensboom met zijn grillige 'baldadige' takken, die volgens de Senegalese dichter Léopold Senghor metafoor was voor de zwarte mens die ondanks koloniale overheersing standvastig zijn eigen waarden behield. Een symbool van kracht en verbondenheid met Afrikaanse voorouders, cultuur en identiteit.

Verantwoording

In deze biografie noem ik Frank Martinus (Arion voegde hij pas later toe) bij zijn voornaam, om afstand te verkleinen en omdat Frank amicaal was en graag 'gewoon Frank' genoemd wilde worden.

Naar documenten uit Franks archief wordt in de noten verwezen met PA FMA (Persoonlijk Archief Frank Martinus Arion), aangezien dat ten tijde van schrijven nog ongedocumenteerd in de Mongui Maduro Library en het Nationaal Taleninstituut werd bewaard en het nog niet duidelijk is waar het permanent zal worden opgeslagen. Naar het veel geraadpleegde archief van de fraters van Tilburg verwijs ik als AFT, naar het archief van De Bezige Bij als ABB. Achter in deze uitgave is een lijst van mensen die ik heb geïnterviewd opgenomen. Zij komen om privacyredenen meestal niet herkenbaar en zonder citaten in de tekst aan bod. Van de vele verhalen die er over Frank de ronde doen, heb ik die ik niet heb kunnen staven, niet opgenomen in mijn verhaal.

In lijn met de historische werkelijkheid heb ik het woord 'neger' in citaten en titels laten staan. Het woord, dat als beledigend ervaren kan worden, vervangen zou in het kader van dit boek mijns inziens een tegengesteld effect hebben in de ervaring van vernedering die het inhoudt. Frank zelf gebruikte het overigens met trots, als geuzennaam. Om dezelfde reden gebruik ik 'slaaf' wel in citaten en titels, maar gebruik daarbuiten het inmiddels gangbare (tot)slaafgemaakte. Al is ook op deze term historische en taalkundige kritiek, eveneens van wetenschappers uit de Caribische en Surinaamse gemeenschap.

Voor de overzichtelijkheid zal ik blijven spreken over Papiaments, hoewel de benaming in de loop van Franks leven werd vervangen door Papiamentu. En waar de terminologie rond de in 2010 als zodanig opgeheven Nederlandse Antillen niet eenduidig is, bedoel ik waar ik spreek over 'de Antillen' in navolging van Frank meestentijds de benedenwindse eilanden Aruba, Curaçao en Bonaire.

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 16 27-8-2026 14:44:24

DEEL I

OP BLOTE VOETEN

De jeugdjaren, een zwerftocht (1936–1949)

I

Marginia

Marginia werd geboren in het arme buitendistrict Buena Vista, gelegen op een heuvel met *buena vista,* mooi uitzicht, over het eiland. Vanaf haar geboorte in 1916 zou Curaçao een economische vooruitgang doormaken vanwege de vestiging van Shell. Er waren oliebronnen ontdekt in Venezuela én ter bevoorrading van schepen was een raffinaderij nodig nabij het Panamakanaal. Curaçao was een prima locatie, had een natuurlijke haven en de Nederlandse Shell zag haar kans schoon in de kolonie.[1] De ruwe olie werd vanuit Venezuela vervoerd met speciale stoomschepen, *mosquitos*, waarop jongens van de zeevaartschool van Terschelling voeren en de raffinaderij werd gebouwd op een schiereiland (*isla*) in het Schottegat, een natuurgebied, waar mensen in het weekend picknickten. In de eeuwen hiervoor waren hier slavenmarkten. Voortaan zou met 'Isla' de raffinaderij worden bedoeld. Shell kocht plantages op voor nevenactiviteiten en Curaçao groeide uit tot wereldhaven.

Met de bouw van de raffinaderij veranderde het uitzicht in Buena Vista in een uitzicht op hoge pijpen, waaruit rookwolken de hemel grijs kleurden. Vanuit hun hooggelegen huis aan het einde van de weg liep Marginia naar een gratis schooltje van Nederlandse zusters in een wijk verderop. Het onderwijs was al basaal, maar toen Marginia net op school zat, werd verder bespaard op leerkrachten, omdat de witte elite weinig eer te behalen vond aan zwarte kinderen: ze waren lui, hadden weinig bevattingsvermogen en een slecht geheugen, werd gesteld. Een van de zusters schreef: ''t Zijn toch leuke zwartjes, er zijn er van goede huishoudens, maar nog meer van echte rommel.'[2] Waren de meisjes braaf, mochten ze mee naar een door de kerk georganiseerde kermis waar ze konden zaklopen, waar kraampjes waren met speelgoed en kerkboekjes. Ze werden met een vrachtwagen opgehaald. 'Alle mensen uit de hutjes waar we langs komen, stormen

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 29 27-8-2026 14:44:24

dan naar buiten en zwaaien en roepen dan tegen ons,' aldus een zuster.[3]

Omdat voor Shell veel Nederlandse werknemers naar Curaçao kwamen, werd het 'Hollandsch' als voertaal op school verplicht. Als stimulans stelde het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) de Neerlandiaprijs in: een prijs voor het beste opstel in het Nederlands voor 25 leerlingen van de laatste basisschoolklas. De dertienjarige Marginia won deze in 1929 als beste van haar klas. Ze werd uitgenodigd voor de plechtigheid, op de verjaardag van koningin Wilhelmina, in de zaal van de Koloniale Raad, waar het ANV-bestuur, Inspecteur van Onderwijs, schoolhoofden en onderwijzers aanwezig waren. De voorzitter benoemde de 'grootheid van 't verjaringsfeest onzer geliefde Koningin' en benadrukte dat de prijzen een beloning voor én stimulering van het Nederlands waren.[4] Marginia nam haar prijs in ontvangst: het boek *Ursula* van E. de Pressensé in Nederlandse vertaling.[5] Het boek zou een rode draad in Franks leven worden.

In Marginia's jeugd nam de bevolking exponentieel toe. Behalve Nederlands technisch en leidinggevend personeel waren arbeiders nodig voor tankers en raffinaderij. Omdat veel mannen voor werk naar elders waren vertrokken, werden werknemers aangetrokken uit Aruba, Bonaire, de Bovenwinden, eilanden in de regio, Suriname, Venezuela, Colombia, Madeira en China. Met de Libanezen en Syriërs die er al

Franks moeder Marginia Petronilia (1916–1940).

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 30 27-8-2026 14:44:24

waren, werd Curaçao een smeltkroes van culturen. Het eiland moderniseerde, oude ambachten verdwenen en fabrieken verschenen voor nieuwe producten zoals ijs, schoenen, tegels, koffie, zeep. Voor Shell-employés werden Nederlandse (kant-en-klare) producten geïmporteerd. Vanwege de bevolkingsgroei zetten Nederlandse politietroepen voet aan wal voor ordehandhaving. En er kwamen nóg meer geestelijken. Zo was de slavernij voorbij, maar drie Nederlandse witte machten – Shell, overheid en geestelijken – zwaaiden de scepter op Curaçao.[6]

Marginia werd naaister en was 19 toen ze in 1935 trouwde met de 27-jarige Minguel Martinus,[7] assistent-timmerman bij Shell. Een zeeman en stoker waren getuige. Shell beloonde een huwelijk met pensioen en huisvesting, want voor alle groepen werknemers werden eigen wijken gebouwd. Voor lokale arbeiders zoals Minguel werd onder andere Marchena, onder de rook van Shell, gebouwd. Marginia en Minguel betrokken daar een klein huis zonder voorzieningen. Ze moesten ver lopen om water te halen. Voor witte werknemers werden wijken gebouwd met eigen recreatiefaciliteiten en voor het hogere personeel Julianadorp en Emmastad. Hier verrezen, voorzien van waterbakken die regenwater opvingen, grote vrijstaande bungalows, die Shell desgewenst inrichtte met zware donkerbruine tafels en banken met kussens in de Shell-kleuren geel en rood. Deze Nederlandse wijken hadden eigen gezondheidszorg, telefoonnet én bewaking – ze werden afgeschermd van de zwarte bevolking –, eigen stranden en een vakantieoord. Een schooltreintje bracht Shell-kinderen naar hun mulo (meer uitgebreid lager onderwijs, vergelijkbaar met havo) op het raffinaderijterrein.[8]

Gezin in oorlogstijd

Een jaar na het huwelijk van Marginia en Minguel kondigde zich in de week voor kerst hun eerste kind aan. De twintigjarige Marginia vertrok naar moeder Romelia in Buena Vista: 'een goed kind van het volk' moest haar kind baren in haar moeders huis.

1936 was een roerig jaar geweest. Stakingen door de laagstgeschoolden van Shell hadden geleid tot oprichting van een werknemersvereniging, er was beperkt kiesrecht ingesteld, de eerste politieke partijen waren opgericht[9] en in terminologie was afstand gedaan van het verleden: 'Koloniale Raad' was door 'Staten van Curaçao' vervangen, 'Kolonie Curaçao' door 'Gebiedsdeel Curaçao', waartoe de zes eilanden behoorden. Aan het einde van dat jaar beviel Marginia op 17 december

Uit baldadig hout ben ik gesneden.indd 31 27-8-2026 14:44:24